

Een militair laboratorium

Alsof het woestijnachtige gebied in het zuidwesten van de USA nog niet rijk genoeg aan eigenaardigheden en contrasten was, legde men in 1942 in Nieuw-Mexico de grondvesten van een gloednieuwe stad: Los Alamos. In het gebied waar de Indianen hun eeuwenoude tradities in de pueblo's trachten gaaf te houden, waar de relictten van de oudste Noordamerikaanse nederzettingen, zoals te Santa-Fe, in al hun onvervalste echtheid nog te bewonderen zijn, rees in een ommezien het eerste atoomcentrum van de Verenigde Staten uit de grond op. Voorheen was Los Alamos een permanent kampeerterrein. Om zijn ideale ligging werd het echter uitverkoren als centrum voor atoomonderzoek en voor de vervaardiging van atoomwapens. Los Alamos ligt inderdaad op een breed plateau van meer dan 2200 meter hoogte ten noordwesten van Santa-Fe. De bodem is er rotsachtig en onvruchtbaar, het klimaat is er droog. De desolaatheid van het gebied werkt de geheimhouding van de atoomproeven in de hand. Daarenboven leveren Nieuw-Mexico en de buurtstaten de nodige minerale rijkdommen, voornamelijk non-ferrometalen, die voor dit onderzoek onontbeerlijk zijn. De eerste geleerden en technici van Los Alamos moesten zich nog tevreden stellen met houten barakken en tenten. Weenige tijd later genoot het wetenschappelijke personeel van het comfort van een moderne stad, die naast prachtige villawijken, ook winkelcentra, speelpleinen en bioscopen heeft. Men beweerde wel eens, dat Los Alamos de "geleerste stad" van de wereld was, omdat het aantal wetenschapsmensen er zo groot was. Erg prettig was het er voor hen wel niet, want zij stonden voortdurend onder

bedekte controle van geheime staatsagenten. Deze waakzaamheid was na het verraad van de Britse atoomgeleerde van Duitse afkomst, Klaus Fuchs, nog verscherpt. Fuchs was in 1943 te Los Alamos toegekomen, waar hij als jonge geleerde (geboren in 1911) in de functie van lid van de Britse atoomcommissie aan de opzoekingen deelnam. Toen hij voldoende kennis had verworven en de nodige gegevens had verzameld, keerde hij terug naar Engeland. Hij hernam zijn taak bij het "Atomic Research Center" te Harwell, maar in 1950 werd hij gearresteerd onder beschuldiging van spionage ten voordele van de Sowjets. Fuchs werd tot 14 jaar gevangenisstraf veroordeeld, maar kwam reeds in 1959 vrij. Hij trok onmiddellijk naar Oost-Duitsland, waar hij zijn naturalisatie bewoog en werd opgenomen in de leiding van het Oostduitse centrum voor kernonderzoek. Het wetenschappelijke werk te Los Alamos was toevertrouwd aan het "Nuclear Research and Atomic Weapons Laboratory" dat afhangt van de universiteit van Californië. Men monteerde in deze stad atoombommen, waarvan de onderdelen elders werden vervaardigd, zoals bijvoorbeeld plutonium, dat te Hanford (Washington) en uranium 235 dat te Oak Ridge (Tennessee) werd gefabriceerd. Op 16 juli 1945 om 5h30 's morgens liet men in Nieuw-Mexico de eerste atoombom ontploffen. Dat gebeurde te Trinity bij Alamogordo, honderden kilometers ten zuiden van Los Alamos. Niemand vermoedde toen, dat er een nieuw tijdperk in de geschiedenis van de mensheid was begonnen. Zelfs de bewoners van de omliggende dorpen niet, alhoewel sommigen toch het onheilspellende groene licht van de ontploffing in de woestijn

Cape Canaveral

De woestijngebieden uit het zuidwesten van de USA hebben naast hun toeristische aantrekkingskracht, beroemdheid verworven in verband met de modernste wetenschap. In Nieuw-Mexico vonden inderdaad de eerste proefnemingen met de atoombom plaats. Permanente stations en opleidingscentra maken van deze woestijnen een der meest bewaakte gebieden van de Verenigde Staten.

moeten hebben gezien. Op 6 augustus 1945 verwoestte een atoombom de Japanse stad Hiroshima en op 9 augustus viel een tweede bom op Nagasaki. Wereldoorlog II eindigde kort daarop, maar te Los Alamos werden de opzoekingen onverpoosd voortgezet. De Amerikanen groeven in de flank van een canyon ondergrondse schuilplaatsen uit, want de actieradius van de vernielingstuigen werd ook langs de zijde van eventuele vijanden groter. De koude oorlog zette Amerika ertoe aan krachtiger bommen te fabriceren. Daarom werden de terreinen voor de experimentele ontploffingen naar elders verplaatst, namelijk naar eilanden in de Stille Oceaan, maar ook naar Nevada, de meest woestijnachtige streek van de USA. Toen echter de ontploffingen tot in Los Angeles op 250 km daar vandaan werden waargenomen, moest de Amerikaanse Commissie voor Atoomenergie in 1951 overgaan tot ondergrondse ontploffingen. Ook Los Alamos verloor aan belang. In 1962 besloot de Amerikaanse regering verscheidene installaties van deze atoomstad te koop te stellen. Toch blijft de strategische waarde van de grote Amerikaanse woestijnen zeer groot, want in dit gebied worden zelfs de vliegeniers van de Navy opgeleid. Nabij El Centro, enkele kilometers ten noorden van de Mexicaanse grens, is het operatieterrein van de Naval

Auxiliary Air Station gevestigd. Het is een ideaal gebied voor lucht-oefeningen: steeds helder weer, ruimte in overvloed en ver verwijderd van de bewoonde wereld. In deze streek werd ook de Mercury Capsule naar haar landingsmogelijkheden op verschillende wijzen getest. Ook White Sands in Nieuw-Mexico is sedert lang een belangrijke militaire basis, waar raketwapens worden getest. De beroemde Atlasraket, die op Cape Canaveral de ruimte werd ingestuurd, werd nabij San Diego vervaardigd en in de Zuidcalifornische canyons getest. Wist je dat Karel Jan "Charley" Bossart, een geboren Antwerpenaar, die sedert jaren in de Verenigde Staten als geleerde werkzaam is, een belangrijk aandeel had in de fabricage van deze Atlasraket?...

